EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

July 2023 | LT

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- GA
- HR
- IT
- LV
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

REDAKCIJOS SKILTIS

Susivienij? už Europos vertybes

Susivieniję už Europos vertybes

Mieli skaitytojai,

2022 m. parengėme komunikacijos strategiją, kuri jau pradedama įgyvendinti.

Vyksta daug pokyčių – nuo įgalėjimo pareikšti savo nuomonę iki mūsų suinteresuotųjų subjektų ir partnerių supratimo ir atitinkamo bendravimo su jais.

Šiais daugialypės krizės, kurios socialines ir ekonomines pasekmes sudėtinga nuspėti, laikais turime aiškiau ir empatiškiau informuoti apie savo tikslą ir misiją. Prireikus taip pat būtina pasitelkti emocinį intelektą.

Turime atlikti naują vaidmenį rengiantis 2024 m. Europos Parlamento rinkimams, kad įtvirtintume demokratines vertybes ir kad Europa taptų stipresnė ir atsparesnė autoritarinėms grėsmėms.

Atsižvelgdami į EESRK 65-ąsias metines, ketiname labiau prisidėti tobilinant dabartinius ir būsimus ES teisės aktus ES socialiniams partneriams, pilietinei visuomenei ir Europos piliečiams.

Vasaros naujienų belaukiant, gerai pailsėkite ir būkite pasirengę ateičiai!

Už komunikaciją atsakingas EESRK pirmininko pavaduotojas Aurel Laurenţiu Plosceanu

?SID?M?TINOS DATOS

2023 m. liepos 18 d., Briuselis

Jaunimo apskritojo stalo diskusija klimato ir tvarumo klausimais#4

2023 m. rugsėjo 20–21 d., Briuselis

EESRK plenarinė sesija

2023 m. spalio 10–11 d., Bilbao, Ispanija

Konferencija „Retosios ligos ir Europos referencijos centrų tinklai

TIESIAI PRIE REIKALO!

Šioje skiltyje Pramonės permainų konsultacinės komisijos pirmininkas Pietro De Lotto pristato EESRK nuomonę dėl „Mėlynojo kurso“ – vieno iš svarbiausių klausimų, kuriais grindžiama ES darbotvarkė, ir paaiškina, kodėl mums reikia išsamios vandens strategijos.

PIETRO DE LOTTO: ES REIKIA M?LYNOJO KURSO, KAD JI GAL?T? SPR?STI PROBLEMAS D?L VANDENS

Vanduo yra žmogaus teisė, jis labai svarbus visose gyvenimo srityse. Galimybė naudotis vandeniu Europoje jau seniai laikoma savaime suprantamu dalyku.

Tačiau pasaulis susiduria su vandens krize ir mūsų žemynas – ne išimtis. Naujausi duomenys rodo, kad Europos Sąjungai nepavyks pasiekti su vandeniu susijusių darnaus vystymosi tikslų. Apie 30 proc. ES gyventojų patiria tam tikrą vandens stygių. 2022 m. vasarą Europoje užfiksuotos didžiausios sausros per pastaruosius 500 metų. Milijonai ES piliečių šiandien susiduria su vandens nepritekliumi – prieigos prie kokybiško ir įperkamo vandens bei sanitarijos paslaugų trūkumu.

EESRK yra tvirtai įsitikinęs, kad dabartinis ES požiūris į vandens politiką yra fragmentiškas ir juo nepakankamai sprendžiamos mums iškilusios problemos. Pats laikas keisti mastelį, kaip padarėme prieš keletą metų imdamiesi klimato politikos. Todėl EESRK ir pasirinko vandenį savo kompleksine šių metų tema ir ragins parengti ES mėlynąjį kursą – visa apimančią strategiją su vandeniu susijusiems iššūkiams spręsti. Vanduo yra gyvybiškai būtinas, todėl nebegali būti laikomas vienu iš ES žaliojo kurso ramsčių – jam reikia savo atskiros politikos.

EESRK skyriai rengia keletą nuomonių savo iniciatyva, skirtų ekonominiams, socialiniams, aplinkos ir geopolitiniams vandens iššūkių aspektams. Nagrinėjame jų poveikį žemės ūkiui, pramonei, infrastruktūrai ir tvariam vartojimui, pabrėžiame būtinybę ES kontroliuoti vandenį ir užtikrinti patikimų duomenų teikimą, taip pat raginame skirti pakankamą finansavimą.

Manome, kad būtina geriau integruoti vandenį į visų sričių ES politiką, įskaitant ES pramonės politiką. ES taip pat turi galimybę pirmauti šioje srityje. Kad paremtų mūsų visuomenės pertvarką, Europa privalo tapti pasauline tausiai vandenį naudojančių technologijų lydere. Tai visai visuomenei svarbi problemų sprendimo dalis, nes tokiu būdu žemės ūkis ir viešasis bei privatus vandens naudojimas taptų tausesnis ir tvaresnis ir prisidėtų prie mūsų konkurencingumo ir būsimo užimtumo.

Mes norime, kad vanduo taptų vienu iš būsimos Europos Komisijai kadencijos prioritetų. Spalio 26 d. EESRK priims nuomonę „Raginimas parengti ES mėlynąjį kursą“ ir pateiks konkrečių ir prasmingų pasiūlymų dėl naujos Europos vandens strategijos.

Tačiau šio tikslo vieni pasiekti negalime. EESRK glaudžiai dirba su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais ir institucijomis rengiant plataus užmojo Europos vandens politiką. Stebėsime, kaip atsižvelgiama į mūsų pasiūlymus ir kokių tolesnių veiksmų imamasi šioje srityje ateinančiais mėnesiais ir metais, nes tai tiesiogiai paveiks visų mūsų piliečių gyvenimą. Kviečiu Jus prisidėti prie mūsų raginimo parengti ES mėlynąjį kursą.

Pramonės permainų konsultacinės komisijos pirmininkas Pietro De Lotto

„KLAUSIMAS...“

Mūsų rubrikoje „Klausimas...“ prašome EESRK narių paaiškinti jų parengtos ataskaitos svarbą.

Šį kartą kalbėjomės su EESRK nariu ir nuomonės *Bankų krizių valdymo ir indėlių garantijų sistemos peržiūra* pranešėju Giuseppe Guerini. Nuomonę numatyta priimti liepos mėn. plenarinėje sesijoje**.**

GIUSEPPE GUERINI: „EUROPOS IND?LI? GARANTIJ? SISTEMA YRA LABAI SVARBI SIEKIANT BAIGTI KURTI BANK? S?JUNG?“

EESRK klausimas: „Kokia Komiteto pozicija dėl Euro grupės pasiūlymo ir vėlesnių pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl bankų sąjungos? Visų pirma, kokia jo nuomonė dėl krizių valdymo ir indėlių garantijų?“

Giuseppe Guerini: 2023 m. balandžio 18 d. Europos Komisija paskelbė bankų krizių valdymo ir indėlių draudimo teisės aktų rinkinį, kuriuo siekiama išplėsti pertvarkymo režimo taikymo sritį įtraukiant mažus ir vidutinius bankus, išsaugoti finansinį stabilumą, apsaugoti mokesčių mokėtojus ir indėlininkus ir remti realiąją ekonomiką bei jos konkurencingumą.

EESRK nuomonėje, kurią parengti paprašė ES Tarybai pirmininkaujanti Ispanija, pritariama Komisijos pasiūlymui, tačiau pabrėžiama, kad reikia išlaikyti lankstumo ir nuspėjamumo pusiausvyrą, kad būtų galima reaguoti į bankų krizes.

Kaip teigiama šioje nuomonėje, pastarojo meto bankų krizė parodė, kaip svarbu imtis skubių ir lanksčių veiksmų, taip pat greitai perduoti sunkumus patiriantį banką kitam bankui.

EESRK yra susirūpinęs dėl to, kad pertvarkymo taikymo sritis ir jo kapitalo reikalavimai gali būti išplėsti įtraukiant mažesnius ir vietos bankus, nes tai galėtų daryti neigiamą poveikį šiems subjektams.

Todėl reikia užtikrinti tinkamai subalansuotą sustiprintą viešojo intereso vertinimą, pagal kurį bus nustatoma, ar taikytinas pertvarkymo režimas, ir proporcingą jo taikymą, kartu sumažinant neaiškumų dėl to, kaip sprendžiamos krizės.

Reikėtų sukurti pragmatišką ir lanksčią procedūrą, susijusią su reglamentavimo metodu, naudotinomis priemonėmis ir vykdymo sparta, reagavimo padariniais, suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimu ir naudojamų išteklių pobūdžiu. Tai padės išvengti žalos mažesnių bankų, ypač vietos bankų, interesams ir geriau apsaugoti ekonominę ekosistemą, kurioje jie veikia.

Europos indėlių garantijų sistema yra labai svarbi siekiant baigti kurti bankų sąjungą, o indėlių garantijų sistemos ir Bendro pertvarkymo fondo naudojimas padės siekti šio tikslo. Tačiau kol tai nebus padaryta, neefektyvumas išliks, o rinkos tebeliks susiskaidžiusios.

ATSP?KITE, KAS PAS MUS SVE?IUOJASI...

Netik?tas sve?ias

Skiltyje „Netikėtas svečias“ pristatome išskirtines mokslo, žurnalistikos, kultūros ir kitų visuomeninio gyvenimo sričių asmenybes. Šį mėnesį mūsų svečias – serbų rašytojas, žurnalistas ir meninių bei dokumentinių filmų prodiuseris Boško Savković. Jis yra ES ir Serbijos jungtinio konsultacinio komiteto – EESRK Išorės santykių skyriuje veikiančio organo, kurio tikslas – skatinti glaudesnius ES ir Serbijos pilietinės visuomenės ryšius, bendrapirmininkis ir Serbijos Darbdavių sąjungos prezidiumo narys.

B. Savković dirbo ir jo straipsniai buvo spausdinami daugelyje buvusios Jugoslavijos, vėliau Serbijos laikraščių. Karo metu buvusioje Jugoslavijoje jis buvo laikraščio „Intervju“ ir televizijos kanalo „TV Politika“ karo reporteris. Pasipiktinęs žiniasklaidos cenzūra, 1993 m. jis paliko Serbijos žiniasklaidą ir įsteigė savo rinkodaros agentūrą „Alternative“, kuri vis dar sėkmingai dirba televizijos produkcijos, leidybos, grafinio dizaino ir tinklalapių kūrimo srityse. 1996 m. jis įsteigė satyrinį laikraštį „Our Sow“, kuris tapo pasipriešinimo Slobodano Miloševičiaus režimui simboliu.

B. Savković parašė tris knygas: „Fake fighters run a lap of honour“ (1989 m.), kuria remiantis buvo sukurtas dokumentinis filmas, „Rape of the Seventh Force“ (1994 m.) ir „Mysteries that Changed Serbia“ (1997 m.).

Jis taip pat padėjo propaguoti „Evangeliją pagal Miroslavą“ – rankraštį iš turtingo Serbijos viduramžių kultūros paveldo, ir sukūrė filmą „In the Beginning was the Word“. 2008 m. jis įsteigė „Silafest“ kino festivalį. B. Savković Serbijoje ir tarptautiniuose filmų festivaliuose pelnė daugybę apdovanojimų, tarp kurių Auksinis delfinas už geriausią dokumentinį filmą „Winter Fruits“ 2011 m. Kanų kino festivalyje ir Sidabrinio delfino apdovanojimas už filmą „After the Bombs“ 2013 m. Kanų festivalyje.

Šių metų birželio mėn. lankydamasis EESRK **B. Savković** asmeniškai padėkojo Komiteto pirmininkui už paramą, suteiktą sulaikius menininką už raginimus imtis smurtinių veiksmų prieš Serbijos Konstituciją. Praėjus keletui dienų po EESRK kreipimosi B. Savković buvo paleistas.

Boško Savković kartu su keletu kitų kviestųjų pranešėjų dalyvaus liepos mėn. EESRK plenarinėje sesijoje vyksiančiose diskusijose „Būsimas pilietinės visuomenės vaidmuo plėtros procese“.

Boško Savkovi?: Aš ne Che Guevara, esu tik paprastas pilietis, kuris nori saugios šalies

EESRK info: Papasakokite apie incidentą, per kurį buvote suimtas ir įkalintas

Boško Savković: 2023 m. birželio 4 d., po dviejų išpuolių, per kuriuos buvo nužudyta 18 žmonių (pusė iš jų buvo vaikai), Belgrade įvyko didžiulė demonstracija. Žmonės mano, kad tai buvo politinis protestas. Priešingai, tai buvo taiki, viena didžiausių demonstracijų. Žmonės reikalavo pakeisti vidaus reikalų ministrą ir Elektroninės žiniasklaidos reguliavimo institucijos narius.

Aš nešiau plakatą, kurio vienoje pusėje buvo užrašas PINK STINK (PINK yra didžiausia provyriausybinė žiniasklaidos grupė Serbijoje; „stink“ anglų kalba reiškia „dvokas“), o kitoje – „Grifai ir hienos drauge už saugią Serbiją“ (taip pašiepiant kai kurių vyriausybės narių Parlamente naudojamą šūkį „Grifai ir hienos už saugumą“). Kažkoks žmogus priėjęs prikabino prie plakato lėlę, kuri atrodė, kaip pakartas A. Vučić. Lėlė buvo greitai nukabinta, tačiau nuotraukomis imta dalytis ir jos pasklido socialinėje žiniasklaidoje.

Nors manęs nuotraukose ir nesimatė, buvau apkaltintas mėginimu pažeisti Serbijos konstitucinę tvarką, o už tai galima gauti 30 metų kalėjimo. Manęs suimti atėjo keturi policininkai. „Kodėl jūsų keturi“? – paklausiau. Jie atsakė: „Du tau ir du lėlei.“ Tačiau jie nerado nei plakato, kurį palikau draugo automobilyje, nei lėlės.

Jūsų sulaikymas mobilizavo daugybę žmonių Serbijoje ir Briuselyje. Kadangi esate EESRK ES ir Serbijos jungtinio konsultacinio komiteto bendrapirmininkis, 27 tūkst. peržiūrų surinkusioje „Twitter“ žinutėje EESRK

pareikalavo nedelsiant Jus paleisti. Kaip dėl to jaučiatės?

Buvau kalėjime ir nežinojau, kas vyksta. Žinojau tik tai, kad mano žmona paskambino EESRK pirmininko pavaduotojui Aurel Laurențiu Plosceanu ir EESRK nedelsiant reagavo, taip pat reagavo žiniasklaida, pilietinė visuomenė ir NVO mano šalyje. Serbijoje žmonės mane žino ir jie visi atsiliepė, ėmė rengti protestus prie Teisingumo rūmų. Tačiau tuo metu apie tai nežinojau. Kai man buvo skirta 30 dienų arešto, pradėjau mąstyti apie tai, kas man gali nutikti ir apie metus, kuriuos praleisiu kalėjime. Tokiomis akimirkomis neįmanoma blaiviai mąstyti, nors ir mėginau pasitelkti savo kaip teisininko išsilavinimą, kad galvočiau racionaliai.

Manau, kad dėl ES institucijų, NVO ir visuomenės spaudimo žmonės suprato, jog aš esu nekaltas ir kreipėsi į Serbijos institucijas. Su prokurorais buvo sudarytas susitarimas dėl lygtinio mano paleidimo šešiems mėnesiams mainais į bendro pobūdžio mano kaltės pripažinimą.

Aš nesu Che Guevara, esu tik vienas iš piliečių, kurie protestavo gatvėje ir reikalavo, kad šalyje būtų saugu. Ne daugiau. Esu rašytojas, žurnalistas ir filmų kūrėjas. Tačiau mes esame tokioje situacijoje, kai vyriausybė atsisuka prieš visuomenės veikėjus, žiniasklaidos atstovus, žurnalistus ir piliečius, tad žmonės išėjo į gatves, nes nebenori klausytis šių neapykantos kalbų Parlamente.

Ar manote, kad incidentas galėjo padaryti poveikį Serbijos visuomenei?

Galėjo, tačiau mums reikia laisvos ir nepriklausomos žiniasklaidos. Belgrade yra tik keletas nepriklausomų žiniasklaidos priemonių. Už sostinės ribų, mažesniuose miestuose žmonės nežino, kas vyksta. Tai informacinis karas ir karas prieš melagingas vyriausybės skleidžiamas naujienas, kuriomis pateikiamas iškreiptas vaizdas apie protestus ir žmonių reikalavimus.

Ar manote, kad šis renginys ilgam paliks Jumyse pėdsaką?

Noriu pamiršti šį incidentą, nes kalėjimas ne vieta padoriems žmonėms. Nenoriu bijoti, nes viena baimės akimirka gali atimti dešimtis gyvenimo akimirkų. Tačiau baimė yra visų mūsų instinktas. Nesu revoliucionierius, esu tik žmogus, kuris nori turėti teisę kalbėti. Ar prašau per daug? Tai tik keletas iš pagrindinių Europos Sąjungos vertybių: laisvi teismai, žodžio laisvė ir teisė mąstyti savarankiškai.

Kokios paramos tikitės iš Komiteto ir ES?

Pakaks, jeigu tiesiog stebėsite situaciją Serbijoje ir kasdienius jos pokyčius. Taip pat svarbu, kad ES institucijos stebėtų žiniasklaidą ir Serbijos naujienas. Mums tikrai naudinga bet kokio lygmens parama. Pavyzdžiui, šiuo metu kalinami du žurnalistai, todėl padėtų politinės ir diplomatinės žinutės mūsų vyriausybei. Mano idėja yra Europa, Europos kelias Serbijai.

Ar galite kažkiek papasakoti apie žiniasklaidos padėtį Serbijoje?

Mes turime nepriklausomą žiniasklaidą, tačiau jos nepakanka ir ji nepasiekia visos šalies. Taip pat manau, kad neturime pakankamai žiniasklaidos, kuri propaguotų ES, būtent todėl Europos idėja nėra populiari Serbijoje. Graikijos filosofas Archimedas kartą pasakė: „Duokite man atramos tašką ir aš pajudinsiu žemę“. Aš pasakyčiau: „Duokite man žiniasklaidą dviem mėnesiams ir aš pakeisiu šalį“. Nėra abejonių, kad turėdama laisvą žiniasklaidą Serbija imtų keistis. Dabar turime keletą grupių, kurios rūpinasi žurnalistų apsauga, tačiau nereikia saugoti žurnalistų lyg jie būtų nykstantys gyvūnai.

Ką pasakytumėte apie naująją žurnalistų kartą?

Jie dirba su didele aistra ir atsidavimu. Jie tiki, kad nešališka informacija ir nešališkos naujienos yra naudingos šaliai ir visuomenei. Žinau, kad jie atsisako darbo pasiūlymų iš gerai mokančių TV kanalų, kuriuose jiems tereikėtų laikytis oficialios linijos. Tačiau yra tam tikrų dalykų, kurių negalima nusipirkti, pavyzdžiui, orumas. Ši jaunoji karta turi orumo. Ji bando profesinės karjeros keliu eiti taip taip, kad ryte

pabudus galėtų be gėdos jausmo pažvelgti į save veidrodyje.

Kokią Serbijos ateitį matote?

Serbijos ateitis yra ES. Mano dukrai 23 metai. Esu tikras, kad vieną dieną ji gyvens Europos Sąjungoje, bet savęs taip nematau. Nežinau, kiek laiko prireiks, kol Serbija atitiks ES standartus, o gal ES nustatys naujus standartus Serbijai. Tačiau manau, kad Serbija turi tik vieną kelią.

Prieš 20 metų buvau konferencijoje Salonikuose, kur dalyviai sakė, kad jiems reikia Serbijos ES, nes Serbija yra vienintelė šalis, kuri gali sujungti Vakarų Balkanus su ES. Tai tiesa, nes galite keliauti laivu, traukiniu, lėktuvu, o dabar dar atsirado jungtis per Bulgariją ir Rumuniją. Taigi Vakarų Balkanų likimas yra visiškai susijęs su Serbijos likimu. Kaip ten bebūtų, jokia kita regiono šalis negalėtų pati viena tapti ES dalimi.

EESRK NAUJIENOS

Elektros energijos rinkos reforma. EESRK si?lo elektros objekto priemon? elektrai pirkti ir parduoti

Komitetas pritaria tam, kad būtų sukurta būsima elektros energijos rinka, pagrįsta viešojo ir privataus sektorių partneryste ir reguliavimo bei liberalizavimo taisyklių deriniu.

Siūlomo modelio esmė – vyriausybės įsteigtas elektros objektas (angl. *e-facility*), kuris pirktų elektros energiją iš gamintojų ir parduotų ją namų ūkio vartotojų tiekėjams, MVĮ, piliečių energetikos bendrijoms bei stambiems vartotojams, ir, kai tinkama ir įmanoma, kitoms šalims.

Šis elektros objektas konkurso būdu sudarytų ilgalaikes sutartis su elektros energijos gamintojais. Tai būtų įvairių rūšių sutartys, pavyzdžiui, elektros energijos pirkimo sutartys (EEPS), sandoriai dėl kainų skirtumo (SKS) ir sąnaudų su antkainiu sutartys.

Kaip teigiama 2023 m. birželio 14 d. plenarinėje sesijoje priimtoje, Jano Dirx‘o ir Christophe‘o Quarez‘o parengtoje EESRK nuomonėje, tai svarbi reforma, kurią reikia atlikti dabartinėje ES elektros energijos rinkoje.

„Komitetas jau seniai ragina imtis ES elektros energijos rinkos reformos,“ – teigė Jan Dirx. „Manome, kad vertėtų sukurti hibridinį modelį, grindžiamą principu „kur įmanoma – liberalizuoti, o kur reikia – reguliuoti““.

„Energetika yra svarbus mūsų ekonominės ir socialinės sistemos elementas ir jos negalima laikyti tiesiog dar viena preke. Energija yra pagrindinė viešųjų paslaugų dalis“, – pabrėžė M. Quarez. „Pagal mūsų pasiūlymą už tvarumo, įperkamumo ir tiekimo saugumo tikslų įgyvendinimą būtų atsakinga vyriausybė.“ (mp)

Energetikos kriz?: b?simos priemon?s turi b?ti specialiai parengtos, tikslin?s ir pritaikytos pereinamajam laikotarpiui.

EESRK rekomenduoja nustatyti „žaliojo trejeto“ standartą, kad būtų galima įvertinti būsimų intervencinių veiksmų poveikį ES ekonomikos sistemai.

Remdamasis Europos centrinio banko rekomendacijomis Komitetas pabrėžia, kad netikslinės kainų priemonės ilgainiui tik pratęs didelę infliaciją. Jeigu bus vėluojama jų laipsniškai atsisakyti, gali nukentėti ECB gebėjimas pasiekti savo vidutinio laikotarpio tikslus, todėl pinigų politikos griežtinimas gali trukti ilgiau nei pageidautina.

Remiantis **Alena Mastantuono** parengta ir birželio mėn. plenarinėje sesijoje priimta EESRK nuomone *Energetikos krizės poveikis Europos ekonomikai*, Europos Sąjungai reikia neapsiriboti nepaprastosiomis fiskalinėmis priemonėmis ir savo dėmesį nukreipti į struktūrinius pokyčius, kurie leistų sparčiai atsisakyti iškastinio kuro.

„Mes tvirtai tikime, kad reikia pasimokyti iš neigiamo energetikos krizės poveikio ES ekonominiams rodikliams ir remtis šia patirtimi rengiant būsimas politikos iniciatyvas“, – pareiškė **A. Mastantuono**.

Norint, kad ES išliktų konkurencinga, jai reikia patikimo ir saugaus įperkamos energijos tiekimo, grindžiamo integruota energijos rinka, kurioje didelę dalį sudaro švari energija ir kuri yra atspari ir gali atlaikyti sutrikimus ir sukrėtimus. (mp)

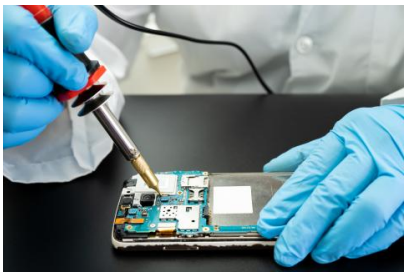

ES tur?t? uždrausti nepataisomus gaminius

EESRK pasiūlė, kad gaminiai, kurių negalima pataisyti, nebūtų parduodami Europoje ir kad nepakanka vien nustatyti reikalavimą gamintojams informuoti vartotojus, kad gaminys negali būti taisomas.

EESRK teigia, kad naujoji ES nustatyta **teisė į taisymą** teoriškai yra didelis žingsnis. Tačiau vartotojas, norintis pataisyti sugedusį išmanųjį telefoną ar kitą prietaisą, o ne pirkti naują, gali susidurti su tam tikromis praktinėmis kliūtimis, dėl kurių prietaiso taisymas bus pernelyg sudėtingas arba brangus, o gal net ir apskritai neįmanomas. ES turėtų žengti dar toliau ir paprašyti valstybių narių uždrausti bet kokią praktiką, kai gaminiai sąmoningai padaromi nepataisomais.

"Negalime kalbėti apie teisę į taisymą, jei daiktai suprojektuoti taip, kad būtų nepataisomi", – teigia EESRK nuomonės pranešėjas **Thierry Libaert**.

Nuomonėje dėl siūlomos direktyvos EESRK siūlo keletą praktinių priemonių, kaip ją patobulinti ir užtikrinti, kad pasibaigus garantijos laikotarpiui prietaisą būtų galima pataisyti už prieinamą kainą, taip pat ir verslo požiūriu. Be kita ko, siūloma:

- **siūlyti paskatas rinktis taisymą** – net ir paprasto pob?džio, pavyzdžiui, prat?sti garantin? laikotarp?, jei gaminys taisomas jam nesibaigus;
- **sudaryti sąlygas tokiems novatoriškiems sprendimams, kaip 3D spausdinimas** atsargin?ms dalims gaminti arba **atnaujinimas** (antras gamini? naudojimo ciklas), arba pl?toti naudot? dali? rink?;
- **pradėti mokymo ir perkvalifikavimo programas**, kad taisytojai ?gyt? ?g?dži?, kuri? jiems reikia darbui, kuris anks?iau buvo iš esm?s mechaniškas, ta?iau šiuo metu vis dažniau tenka taisyti susietuosius prietaisus. Apskritai reikia spr?sti taisytoj? tr?kumo Europoje problem?.

Taisymo sektorius Europoje kuria vertę ir kokybiškas darbo vietas, kurias sunku perkelti kitur. 10 000 tonų pataisytų gaminių tenka 404 darbo vietos – tai 50 kartų daugiau nei išmetant šiuos gaminius kaip atliekas, kas pastaraisiais metais tapo vyraujančia tendencija. 65 proc. vartotojų išmeta savo sugedusius prietaisus – taip susidaro 7,5 mln. tonų atliekų per metus.

Užkirsti kelią ekologiniam manipuliavimui, pagrįstam teiginiais dėl išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo

Kaip ir Teisės į taisymą direktyva, **Ekologiškumo teiginių direktyva** siekiama suteikti europiečiams galimybę pirkti tvariai. Vartotojai vis labiau linkę tai daryti, tačiau jie labai nepasitiki gamintojų teiginiais apie jų produktų ir paslaugų aplinkosauginį veiksmingumą ir yra klaidinami daugybės rinkoje esančių žaliųjų ženklų.

Naująja direktyva turėtų būti užtikrintas ekologinių ženklų ir teiginių įtikinamumas ir patikimumas, tačiau ji turi trūkumų. EESRK mano, kad ši direktyva turėtų **uždrausti teiginius, grindžiamus kompensavimu**, nes kai kurios vartotojų apsaugos institucijos ir teismas keliose bylose nustatė, kad tokie teiginiai kaip „neutralaus poveikio klimatui“, „kompensuojamo plastiko“, grindžiami atsvara išmetamiems teršalams investuojant į klimato srities sprendimų projektus (pavyzdžiui, medžių sodinimą), yra moksliškai neteisingi ir visada klaidina vartotojus.

EESRK taip pat pabrėžia, kad reikia nuoseklių teisės aktų. "Kyla pavojus, jog neišspręsta problema sugrįš bumerangu", teigia EESRK nuomonės pranešėjas **Angelo Pagliara**. "Ekologiškumo teiginių direktyva turėtų būti nustatytas minimalaus apsaugos nuo ekologinio manipuliavimo lygio pavyzdys. Jos reikalavimai turėtų atsispindėti sektorių teisės aktuose, kad nebūtų galima šių reikalavimų išvengti, rasti juose spragų ar susilpninti vartotojų apsaugą".

Skaitykite EESRK nuomonę dėl teisės į taisymą ir
EESRK nuomonę dėl ekologiškumo teiginių.

EESRK si?lo ?steigti Europos maisto politikos taryb?

Ši taryba padėtų įveikti daugelį krizių, kurios šiuo metu daro poveikį maisto sistemoms, ir numatyti būsimus iššūkius, kurie kils Ukrainai įstojus į ES.

Šiuo metu Europos Sąjungos maisto sistemai poveikį daro įvairios krizės, susijusios su aplinkos, klimato, sveikatos ir socialiniais iššūkiais. Kyla klausimų ir dėl Ukrainos stojimo į ES perspektyvos, ir gali prireikti atlikti BŽŪP reformą. Siekiant kuo geriau prisitaikyti prie šių pokyčių, EESRK siūlo prieš parengiant būsimą ES tvarių maisto sistemų pagrindą įsteigti Europos maisto politikos tarybą.

Ši taryba gali padėti paspartinti ES, nacionalinės ir vietos politikos konvergenciją. Svarbiausia tai, kad ji gali padėti tobulinti ES maisto politiką. Nuomonės pranešėja **Piroska Kállay** teigė: „Esame tvirtai įsitikinę, kad įvairių maisto sistemos suinteresuotųjų subjektų ir valdžios institucijų įtraukumas ir dialogas leis padidinti maisto politikos formavimo kokybę ir legitimumą ir kad Europos maisto politikos taryba yra priemonė, užtikrinti labiau integruotą, dalyvaujamąjį ir demokratinį požiūrį į maisto valdymą".

EESRK yra pasirengęs šią Europos maisto politikos tarybą įsteigti Komitete ir norėtų, kad ji būtų kuriama pagal Komiteto kartu su Komisija įkurtos Europos žiedinės ekonomikos suinteresuotųjų subjektų platformos modelį.

Ši taryba skatintų tvarią ir subalansuotą kaimo ir miesto vietovių plėtrą. Jos veikloje dalyvautų akademinės bendruomenės atstovai, mokslininkai, maisto tiekimo grandinės atstovai, pilietinės visuomenės organizacijos, pedagogai, jaunimo atstovai ir ES politikos formuotojai. Ilgainiui į ją taip pat būtų įtraukti vietos, regionų ir nacionalinių valdžios institucijų atstovai, užtikrinant vienodą valstybių narių atstovų dalyvavimą ES lygmeniu. (ks)

Jaunimo reikalai. Jaunuoliai diskriminuojami tik d ?l savo amžiaus

Jaunimas turėtų gauti tokį patį darbo užmokestį ir socialinio draudimo išmokas kaip ir kiti darbuotojai, įskaitant vienodą minimalųjį darbo užmokestį, o taip yra dar ne visose valstybėse narėse.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) nuomone, ES ir valstybės narės turi sustabdyti jaunimo diskriminaciją, susijusią su mažu jaunimo minimaliuoju darbo užmokesčiu ir neapmokamomis stažuotėmis. Jaunimas taip pat turi būti labiau įtrauktas rengiant politiką, visų pirma aktualią jaunimui.

Šie reikalavimai, kuriuos EESRK išdėstė dviejose birželio 15 d. plenarinėje sesijoje priimtose nuomonėse, dera su Europos Parlamento pranešimu dėl kokybiškų stažuočių – jame Komisija raginama pateikti pasiūlymą

dėl direktyvos, pagal kurią būtų neteisėta ilgesniam laikotarpiui įdarbinti stažuotojus ir praktikantus nemokant darbo užmokesčio.

„Pernelyg daug jaunimo, kuris gauna mažesnį minimalųjį darbo užmokestį ar imasi neapmokamų stažuočių, įgyja neigiamos patirties darbo rinkoje. Negalime ignoruoti šios realybės valstybėse narėse“,– sakė nuomonės *Vienodas požiūris į jaunimą darbo rinkoje* pranešėjas **Michael McLoughlin**.

„Jaunimas turi teisę būti išklausytas ir veikti“, – sakė nuomonės *Bendradarbiavimas jaunimo reikalų srityje* pranešėja **Nicoletta Merlo**. Šią nuomonę parengti paprašė ES Tarybai pirmininkaujanti Ispanija, kuri nori suteikti naują impulsą ES jaunimo darbotvarkei.

Jaunimo dalyvavimas turi būti skatinamas visų viešosios politikos rengimo, įgyvendinimo ir stebėsenos procesų metu, pabrėžiant jaunimo organizacijų vaidmens reikšmę ir atsižvelgiant į naujus neoficialius būdus sutelkti jaunimą, bendradarbiauti su juo ir jį įtraukti į dialogą“, – kalbėjo **N. Merlo**.

EESRK prašo, kad jaunimui būtų užtikrintos tos pačios darbo sąlygos ir užimtumo išmokos, socialinis draudimas ir socialinė pagalba kaip ir kitiems darbuotojams. Pagal vienodo užmokesčio už vienodą darbą principą jaunuoliai turėtų turėti teisę gauti tokį patį minimalųjį darbo užmokestį kaip ir kiti darbuotojai. Šiuo metu kai kuriose šalyse taip nėra: jos yra nustačiusios atskirą, mažesnį minimalųjį darbo užmokestį jaunimui, nepaisant to, kad minimalųjį darbo užmokestį gauna kas ketvirtas jaunuolis, tuo tarpu kitų darbuotojų kategorijoje minimalųjį darbo užmokestį gauna vienas iš 10 darbuotojų.

Naujasis EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** yra pasirengęs labai stiprinti dialogą su jaunimu ir įtraukti jį į politikos rengimą.

Plenarinėje sesijoje vykusioje diskusijoje su jaunimo organizacijų atstovais **O. Röpke** pabrėžė: „Įsipareigojame taikyti įtraukesnį modelį, pagal kurį dalyvavimo procese daugiausia dėmesio būtų skiriama jaunimui. Mano politinis prioritetas – atverti EESRK duris jaunimui ir neketinu sustoti prie Europos Sąjungos sienų. Noriu pasiekti jaunimo organizacijas ir šalyse kandidatėse."
Diskusijoje dalyvavo Europos jaunimo forumo, organizacijos „Generation Climate Europe“ ir REDI skaitmeninės integracijos mokyklos atstovai. (ll)

EESRK pritaria raginimams ES teis?je pirmenyb? teikti pagrindin?ms socialin?ms teis?ms, o ne ekonomin?ms laisv?ms

EESRK paprašė ES Tarybai pirmininkaujančios Ispanijos pateikti pasiūlymą, kad Socialinės pažangos protokolas taptų privaloma teisine priemone, padedančia stiprinti ir išsaugoti socialines teises Europoje.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) pareiškė pritariąs pastariesiems siūlymams iš dalies pakeisti ES Sutartis, į jas įtraukiant Socialinės pažangos protokolą – priemonę, kuri iškilus prieštaravimui ir apskritai ES politikoje pirmenybę teiktų ne ekonominėms laisvėms, o pagrindinėms socialinėms teisėms. Tai užtikrintų teisinį tikrumą ir vienodas sąlygas darbuotojams visose valstybėse narėse.

ES Tarybai pirmininkaujančios Ispanijos prašymu parengtoje tiriamojoje nuomonėje EESRK pareiškė, kad Socialinės pažangos protokolas leistų užtikrinti socialinę pažangą, nes juo būtų propaguojami ir saugomi aukščiausi socialinių teisių standartai ES politikoje ir neleidžiama, kad jie sumažėtų.

Nuomonė priimta birželio 15 d EESRK plenarinėje sesijoje 132 nariams balsavus 102 – prieš ir 7 susilaikius. Vis dėlto nuomonei nepritarė EESRK Darbdavių grupė, kuri pateikė kontranuomonę, prieštaraujančią Socialinės pažangos protokolo įtraukimui į pirminę ES teisę. Kontranuomonė buvo atmesta, tačiau jai pritarė daugiau nei ketvirtadalis visų balsavusių narių, todėl ji pridėta prie pagrindinės nuomonės.

Nuomonės pranešėja **Maria del Carmen Barrera Chamorro** pareiškė: „Socialinės pažangos protokolas užtikrintų, kad nebūtų mažinami socialiniai standartai. Jis neleistų priimti tokios politikos, kuri prieštarautų žmonių interesams, kaip jau atsitiko su griežto taupymo politikos priemonėmis.“

„Dabar, labiau nei kada nors anksčiau, turime būti budrūs ir užtikrinti, kad ginsime socialines ir pilietines teises ir kad jos bus vienodai taikomos visoje ES. Šios teisės turi būti svarbesnės už laisvąją rinką, ypač ginčytinais atvejais,“ – kalbėjo nuomonės bendrapranešėjis **Diego Dutto**.

EESRK teigimu, Ispanijos pirmininkavimas ES yra puiki proga pateikti šį pasiūlymą. Komitetas paragino pirmininkaujančią valstybę surengti už socialinius reikalus atsakingų ministrų tarybą ir susitarti dėl bendro pasiūlymo bei suplanuoti specialų ES aukščiausiojo lygio susitikimą pasiūlymui priimti.

Socialinės pažangos protokolą pirmą kartą 2008 m. pasiūlė Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), reaguodama į Europos Teisingumo Teismo nutarimus, kurie buvo palankūs ekonominėms laisvėms. Raginimas buvo vėl prisimintas praėjusiais metais Konferencijos dėl Europos ateities išvadose ir Europos Parlamentui priėmus rezoliuciją, kurioje buvo paraginta įtraukti Socialinės pažangos protokolą į ES Sutartis.

EESRK Darbdavių grupė sakė mananti, kad socialinėms ir ekonominėms teisėms turėtų būti užtikrintas vienodas apsaugos lygis ir kad esama pavojaus, jog Socialinės pažangos protokolas gali susilpninti socialinės pažangos pagrindą. (ll)

Pasaulin? ŽIV epidemija tebesit?sia. B?tina skubiai imtis bendr? veiksm? ir kovoti su stigmatizacija

ŽIV prevencija, nuolatinė priežiūra ir diskriminacijos naikinimas tebėra svarbiausi iššūkiai kovojant su tebesitęsiančia pasauline

visuomenės sveikatos krize, teigia EESRK

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) remia ES Tarybai pirmininkaujančios Ispanijos pastangas stigmatizacijos ir diskriminacijos dėl ŽIV panaikinimą iki 2030 m. įtraukti į pagrindinius ES darbotvarkės tikslus.

Birželio mėn. plenarinėje sesijoje priimtoje nuomonėje EESRK pritaria, kad ES institucijos turėtų parengti aukšto lygio deklaraciją dėl ŽIV užsikrėtusių žmonių stigmatizacijos ir diskriminacijos panaikinimo, kuri būtų pateikta Europos Parlamentui 2023 m. gruodžio 1 d.

EESRK taip pat ragina nustatyti naują platesnio užmojo ŽIV plitimo prevencijos ir kontrolės tikslą, kad visose šalyse tyrimų, gydymo ir viruso slopinimo aprėpties rodiklis padidėtų iki 95 proc.

„Praėjus daugiau kaip dešimtmečiui vėl bandome suprasti su ŽIV susijusią padėtį. Į šią problemą nekreipėme dėmesio pernelyg ilgai“,– teigė nuomonės pranešėjas **Pietro Barbieri**. „Turime kuo greičiau imtis veiksmų, pradėti bendradarbiauti su bendruomenėmis, gydytojais, mokyklomis ir darbovietėmis.

Svarbu užtikrinti ŽIV sergantiems asmenims vienodas galimybes darbo vietose, įskaitant lankstų darbo grafiką ir ilgesnes atostogas. Informuotumo didinimo kampanijos, mokymai ir informacijos sklaida mokyklose, pilietinėje visuomenėje ir jaunimo organizacijose yra svarbiausi veiksmai kovojant su stigmatizacija ir diskriminacija.

„Nors ŽIV atvejų skaičius mažėja, negalime prarasti budrumo. Kad galėtume kontroliuoti infekcijos plitimą, svarbiausia yra anksti diagnozuoti, anksti pradėti gydymą ir užtikrinti tolesnę priežiūrą“,– sakė nuomonės bendrapranešėjė **Nicoletta Merlo**.

ŽIV tebėra viena iš pagrindinių visuomenės sveikatos problemų pasaulyje, nuo kurios vis dar kenčia daugiau kaip 36 mln. žmonių, iš kurių 2,3 mln. gyvena PSO Europos regione. Padėtis itin bloga rytiniuose Europos žemyno regionuose, o Ukraina yra šalis, kurioje AIDS epidemija yra antra pagal dydį Rytų Europos ir Vidurinės Azijos regione.

ŽIV labiausiai paveikia marginalizuotas gyventojų grupes, pavyzdžiui, narkotikus vartojančius asmenis, vyrus, turinčius lytinių santykių su vyrais, translyčius asmenis, kalinius ir migrantus. Stigmatizacija ir baimė atgraso žmones nuo naudojimosi su ŽIV susijusiomis paslaugomis, todėl vėluojama atlikti tyrimus, nustatyti diagnozę. Dėl šios priežasties daugiau kaip pusė atvejų nustatoma, kai liga jau būna pažengusi. Taip išauga perdavimo pavojus ir mirčių, kurių galima išvengti, skaičius, ypač vietovėse, kuriose tinkamas AIDS gydymas yra nepakankamas.

Kovai su epidemija būtinos išsamios strategijos, kurios apimtų gydymą ir prevenciją, taip pat nauji ir inovatyvūs testavimo metodai, pavyzdžiui, greitieji ir savikontrolės testai. (ll)

EESRK si?lo naujus novatoriškus ES biudžeto pajam? srautus

EESRK pateikė savo politines rekomendacijas dėl naujos kartos ES biudžeto nuosavų išteklių. Naujoje nuomonėje Komitetas ragina Komisiją toliau plėtoti BEFIT („Verslas Europoje: pajamų apmokestinimo sistema“) ir siūlo apsvarstyti galimybę visoje ES nustatyti skaitmeninių sandorių mokestį ir papildomą mokestį įmonėms, importuojančioms produktus iš trečiųjų šalių, kurių gamintojai neužtikrina tinkamos darbuotojų apsaugos.

ES biudžeto pajamų šaltinius reikia persvarstyti atsižvelgiant į po pandemijos atsiradusį spaudimą valstybių narių biudžetams, tebesitęsiančią tarptautinę įtampą ir dabartinę didesnių palūkanų normų aplinką. „Mes norime, kad ES biudžetas būtų tvirtas, kad ES turėtų reikiamų finansinių priemonių savo politiniams užmojams įgyvendinti ir kad būtų pereita prie daugiau tikrų nuosavų išteklių, nukreipsiančių mūsų dėmesį nuo susitelkimo į grynąjį balansą, kuris daro neigiamą poveikį Europos integracijai“, – per plenarinę sesiją priimant nuomonę kalbėjo pranešėjas **Philip von Brockdorff**. 2023 m. birželio 20 d. paskelbtu Komisijos pasiūlymu dėl pakoreguoto nuosavų išteklių rinkinio, grindžiamo pelno apmokestinimu, buvo papildyti kiti trys pasiūlymai dėl naujų pajamų šaltinių, kurie buvo pateikti 2021 m., tačiau Taryba jų dar nepriėmė.

EESRK ragina Komisiją kuo greičiau parengti priemonę BEFIT („Verslas Europoje: pajamų apmokestinimo sistema“), kuri yra būtina sąlyga norint pasiūlyti nuosavus išteklius, grindžiamus įmonių apmokestinimu. Komitetas taip pat mano, kad tikslinga išnagrinėti galimybę į BEFIT įtraukti finansines paslaugas arba nustatyti visuotinį finansinių sandorių mokestį (FSM), kaip pasiūlė Europos Parlamentas. Be to, EESRK prašo Komisijos apsvarstyti galimybę nustatyti papildomą mokestį ES įmonėms, importuojančioms gaminius iš trečiųjų šalių, kurių gamintojai neužtikrina tinkamos darbuotojų apsaugos. (tk)

Pilietin? visuomen? ir nepriklausoma žiniasklaida yra dezinformacijos užkarda

Greta politinio sąmoningumo, stipraus teisėkūros pagrindo ir nepriklausomos žiniasklaidos tvirtas pilietinės visuomenės tinklas yra vienas svarbiausių kovos su dezinformacija ginklų vietos lygmeniu.

Birželio 12 d. EESRK surengė pirmąjį iš keleto informuotumo apie dezinformaciją didinimui skirtų renginių, numatytų artėjant 2024 m. Europos Parlamento rinkimams. Renginys vyko Sofijoje, po to, kai buvo paskelbti apklausos rezultatai, parodę, jog 55 proc. bulgarų mano, dažnai susiduriantys su dezinformacija ir melagingomis naujienomis.

Diskusijose tapo aišku, kad pilietinės visuomenės organizacijos, vyriausybė ir nepriklausoma žiniasklaida turi dirbti kartu, kad pastatytų užtvarą, saugančią nuo manipuliavimo informacija – šį ginklą vis dažniau naudoja įsikišti bandančios užsienio jėgos.

Dezinformacijos paplitimas yra ypač nerimą kelianti tendencija artėjant Europos rinkimams. EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** pareiškė: „Dezinformacija, prie kurios dabar prisidėjo dar ir propagandinis karas, naudojama tam, kad būtų ištrintos realybės ribos ir sėjama nesantaika, o objektyvi diskusija taptų nebeįmanoma. Kitais metais Europos laukia svarbiausia jos demokratijos akimirka. Europos piliečiai turi teisę rinktis remdamiesi faktine informacija ir, manau, mes visi privalome prisidėti prie kampanijos, kurioje nėra

vietos dezinformacijai ir užsienio kišimuisi.“

Bulgarijos naujienų agentūros (BTA) generalinis direktorius **Kiril Valchev** teigė, kad geresnis ginklas kovoje su dezinformacija yra informacija, o ne cenzūra. „Turėtume leisti informacijai laisvai cirkuliuoti, kad ji būtų prieinama visuomenei.“

„Defend Democracy“ steigėja ir vykdomoji direktorė **Alice Stollmeyer** pareiškė: „Pilietinės visuomenės pačios negali įveikti dezinformacijos. Ką mes galime padaryti, tai susiburti ir kartu imtis veiksmų, kad technologijų milžinės, kurioms priklauso socialinės žiniasklaidos platformos, taptų labiau atskaitingos.“

Diskusija taip pat parodė, koks svarbus vaidmuo paneigiant dezinformaciją tenka nepriklausomai žiniasklaidai. Nepriklausomas Rusijos žurnalistas **Tikhon Dzyadko**, „TV Rain“ vyriausiasis redaktorius, teigė, kad nepriklausoma žiniasklaida, kovodama su Rusijos propaganda, deda daug pastangų, kad pateiktų faktus ir jais pagrįstą informaciją Rusijos žmonėms. „Rusijos vyriausybė nenori, kad žmonės žinotų tiesą.“ (at)

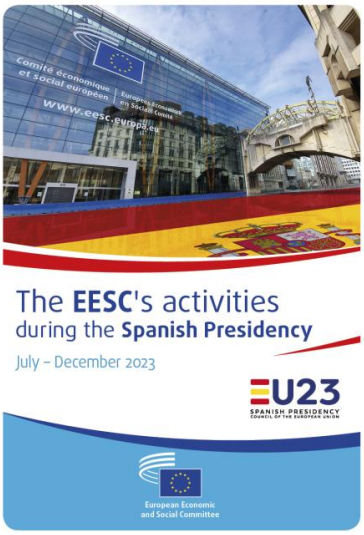

Naujas leidinys EESRK veikla Ispanijos pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpiu – 2023 m. liepos – gruodžio m?n.

Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti Ispanija ketina konsultuotis su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl daugelio klausimų, todėl jam teks svarbus vaidmuo šios valstybės narės pirmininkavimo laikotarpiu.

Ispanija pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai itin svarbiu Europai metu. Atėjo laikas Sąjungai sustiprinti savo atsparumą.

Daugybė krizių, su kuriomis pastaraisiais metais susidūrė Europa, išryškino mūsų pažeidžiamumą ir aiškiai parodė, kad Europos Sąjunga turi stiprinti savo strateginį savarankiškumą. Todėl atviras strateginis savarankiškumas yra pagrindinis elementas, padėsiantis didinti atsparumą siekiant žalesnės, labiau skaitmeninės ir socialinės Europos tikslų, yra vienas svarbiausių pirmininkaujančios Ispanijos prioritetų.

2024 m. birželį ES piliečiai dalyvaus didžiausiame šio žemyno demokratiniame procese – rinkimuose į Europos Parlamentą. Todėl labai svarbu nustatyti garantijas, būtinas demokratijai apginti, visų pirma nuo užsienio šalių kišimosi, siekiant užkirsti kelią bandymams rinkimus padaryti palankia dirva dezinformacijai, propagandai ir kibernetiniams išpuoliams.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas yra įsipareigojęs glaudžiai bendradarbiauti su ES Tarybai pirmininkaujančia Ispanija ir užtikrinti, kad Europos pilietinės visuomenės organizacijų balsas būtų išgirstas visu pirmininkavimo laikotarpiu. ES Tarybai pirmininkaujančios Ispanijos prašymu EESRK parengs ne mažiau kaip 22 tiriamąsias nuomones įvairiomis temomis, įskaitant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ES socialinį aspektą ir Europos ateitį. Šios išsamios ir plataus užmojo nuomonės, taip pat įvairūs teminiai renginiai ir konferencijos, be kita ko, energijos nepritekliaus, retųjų ligų ir socialinės ekonomikos klausimais, suteiks EESRK galimybę prisidėti prie pirmininkaujančios Ispanijos rengiamų diskusijų.
Komitetas džiaugiasi galimybe bendradarbiauti su šia šalimi kuriant atsparesnę, įtraukesnę ir saugesnę

Europą, tarnaujančią savo piliečiams ir gebančią veiksmingai reaguoti į būsimus iššūkius.

Ši brošiūra parengta EN, FR, DE ir ES kalbomis, ją rasite EESRK interneto svetainėje. (af)

ŽODIS LAUREATAMS

EESRK Darbdavi? grup? sulauk? tvirto kontranuomon?s d?l Socialin?s pažangos protokolo palaikymo

Parengė EESRK Darbdavių grupė

EESRK birželio mėn. plenarinėje sesijoje Darbdavių grupė pateikė kontranuomonę, kuria išreiškė gilų susirūpinimą dėl Socialinės pažangos protokolo įtraukimo, nes tai iš esmės pakeistų ES socialinės rinkos ekonomikos pobūdį ir veikimą.

Priėmus Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC) pasiūlymą dėl Socialinės pažangos protokolo pirmenybė būtų teikiama socialinėms, darbo ir profesinių sąjungų teisėms ne tik jų sąveikoje su ekonominėmis laisvėmis, bet ir sąveikoje su vidaus rinka, konkurencija ir bet kuria kita Sąjungos politikos priemone, įskaitant tokias sritis kaip ekonomikos valdymas skaitmeninė pertvarka ir aplinka.

„Teikti bendrą pirmenybę socialinėms teisėms, o ne ekonominėms laisvėms būtų taip pat neteisinga, kaip ir teikti bendrą pirmenybę ekonominėms laisvėms“, – teigė Darbuotojų grupės pirmininkas **Stefano Mallia**.

Dėl socialinės pažangos protokolo tektų keisti Sutartį, būtų sutrikdyta esama pusiausvyra tarp socialinių teisių ir keturių laisvių, kuriomis grindžiama vidaus rinka – pusiausvyra, kuri šiuo metu užtikrinama Sutarčių nuostatomis.

Užuot ES parengus Socialinės pažangos protokolą, kuris iškreiptų ekonominių laisvių ir socialinių teisių pusiausvyrą ir pažeistų aiškiai apibrėžtą ES ir nacionalinę kompetenciją, svarbu siekti bendro supratimo apie tai, kas sudaro ES pridėtinę vertę užimtumo ir socialinės politikos srityje, – sakė kontranuomonę parengusi EESRK darbdavių grupės narė **Mariya Mincheva**.

EESRK darbdavių grupės kontranuomonė, kuriai pritarė 101 narys, prieš balsavo 133 nariai ir 7 susilaikė, pridedama prie EESRK nuomonės.

- Nuomon? SOC/756 „Socialin?s pažangos protokolas“ (kontranuomon? pridedama): https://europa.eu/!jdMJ7Q
- Taip pat žr. „EESRK pritaria raginimams ES teis?je pirmenyb? teikti pagrindin?ms socialin?ms teis?ms, o ne ekonomin?ms laisv?ms“ (aukš?iau).

Dirban?i? asmen? socialin?s pažangos protokolas

Parengė EESRK Darbuotojų grupė

ES pagrindinėje teisėje įtvirtintas socialinės pažangos protokolas atitiktų darbuotojų prašymus Europoje užtikrinti tvirtą socialinę apsaugą.

Deramas darbo užmokestis ir tinkamos darbo sąlygos yra pagrindinė kiekvieno žmogaus teisė. Šios pagrindinės teisės užtikrinimas yra labai svarbus visuomenės pažangai. Tai tvirtos socialinės rinkos ekonomikos, kuria siekiama didesnės pažangos ekonomikos ir konkurencingumo srityse, kertinis akmuo, ir socialinės politikos, kuria siekiama įtvirtinti socialinę pažangą ir demokratines vertybes, pagrindas. Jų atskirti negalima: tai vienas didžiausių Konferencijoje dėl Europos ateities darbuotojų ir piliečių išreikštų nuogąstavimų.

Kai žmonės išgirsta apie bendrąją rinką, jie klausia, kaip ji pagerins jų kasdienį gyvenimą. Žmonės nori tvirtos socialinės apsaugos, minimaliųjų pajamų, tvirtesnio socialinio dialogo ir kolektyvinių derybų, vienodų galimybių darbo rinkoje, įskaitant socialinio dempingo nutraukimą, sąžiningos mokesčių politikos, įperkamo būsto ir lyčių lygybės.

Socialinės pažangos protokolas būtų apčiuopiamas atsakas į šiuos praktinius klausimus, taip pat būtų propaguojami ir saugomi aukščiausi socialinių teisių standartai ir būtų užkertamas kelias bet kokiam regresui tų teisių atžvilgiu ir jų apėjimui.

Dabar, kai kyla vis daugiau iššūkių žmogaus teisėms, teisinei valstybei ir demokratijai, ES turi dar kartą patvirtinti savo įsipareigojimą laikytis šių pagrindinių vertybių, socialinei Europai skirdama didžiausią prioritetą savo darbotvarkėje. Žmonėms reikia patikinimo, kad jų socialinės teisės nenukentės siekiant didesnės ekonomikos ir rinkos dinamikos, kaip buvo 2008 m. finansų krizės metu, kai teko taikyti griežtas taupymo priemones.

- Taip pat žr. „EESRK pritaria raginimams pagal ES teis? teikti pirmenyb? pagrindin?ms socialin?ms teis?ms, o ne ekonomin?ms laisv?ms“ (pirmiau).

Europos visuomen?s sen?jimas – ES politikos formavimui labai svarbi tema

Miguel Ángel Cabra de Luna, EESRK Pilietinės visuomenės organizacijų grupės narys

Naujoje EESRK nuomonėje pateikiama keletas politikos pasiūlymų, kaip geriausiai atremti vis aktualesnį iššūkį, t. y. labai išaugusį vyresnio amžiaus žmonių skaičių Europoje.

Remiantis naujausiais duomenimis ir prognozėmis, numatoma, kad vyresnių nei 65 metų asmenų skaičius Europoje 2019–2050 m. padidės 44,7 proc. COVID-19 pandemija išryškino strateginį iššūkį, kurį ES kelia visuomenės senėjimas, ir poreikį reformuoti bei gerinti ilgalaikę vyresnio amžiaus žmonių priežiūrą. Taigi šiuo metu, kai Pasaulio sveikatos organizacija paskelbė COVID-19 sukeltos ekstremaliosios situacijos

pabaigą, o ES derasi dėl naujos Europos strategijos dėl vyresnio amžiaus asmenų, yra pats tinkamiausias metas apsvarstyti pandemijos poveikį vyresnio amžiaus žmonėms.

Komiteto nuomonėje Naujo pagalbos modelio pagyvenusiems žmonėms kūrimas. COVID-19 pandemijos pamokos, kurios pranešėju buvau aš pats, dar 2022 m. sausio mėn. EESRK pabrėžė, kad reikia skubiai pakeisti paradigmą ir tai, kaip mes investuojame į vyresnio amžiaus žmonių priežiūrą, ir pateikė keletą rekomendacijų. Šiuo metu šie klausimai išsamiai nagrinėjami naujoje nuomonėje, dėl kurios bus balsuojama liepos mėn. EESRK plenarinėje sesijoje.

Nuomonėje pabrėžiama, kad reikia priimti naują Europos strategiją dėl vyresnio amžiaus asmenų, kuria būtų siekiama apsaugoti visas jų teises, taip pat užtikrinti visapusišką jų dalyvavimą visuomenės gyvenime ir ekonomikoje. Joje taip pat siūloma įsteigti Europos vyresnio amžiaus asmenų agentūrą, paskelbti Europos vyresnio amžiaus žmonių metus, priimti JT konvenciją dėl vyresnio amžiaus žmonių teisių ir atnaujinti arba priimti teisės aktus dėl paramos vyresnio amžiaus žmonėms ir jų savarankiškumo apsaugos. Be to, pabrėžiame, kad reikia skirti didesnį finansavimą ir užtikrinti visuotinę galimybę naudotis priežiūros paslaugomis, taip pat kurti naujoviškas technologijas, kuriomis skatinamas savarankiškumas ir priežiūra, ir mokyti jomis naudotis, ir nustatyti priemones, kuriomis būtų užtikrintas tinkamas slaugytojų mokymas.

Europos politikoje svarbu atsižvelgti į vyresnio amžiaus žmones ir garantuoti prieinamą ir kokybišką ilgalaikę priežiūrą jiems ir jų šeimoms, kad būtų užtikrintas jų savarankiškumas, gerovė ir orumas. Taip pat svarbu, kad požiūris į amžių ir vyresnio amžiaus žmones būtų vertinamas ne kaip našta ar išlaidos visuomenei, o kaip socialinės ir ekonominės naudos, kuri bus pasiekta užtikrinant aktyvesnę vyresnio amžiaus žmonių įtrauktį, dalis.

EESRK ir toliau teiks savo idėjas ir pasiūlymus šioje srityje. Jo nariai mano, kad, atsižvelgiant į 2024 m. Europos Parlamento rinkimus, tai turėtų būti prioritetinis klausimas. Kyla pavojus Europos socialinio modelio patikimumui, ypač Europoje, kurios gyventojai senėja greičiau nei bet kuriame kitame planetos regione.

Redaktor?s

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Numer? reng?

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Koordinator?

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adresas

Europos ekonomikos ir socialini? reikal? komitetas
Jacques Delors pastatas, 99 Rue Belliard, B-1040
Briuselis, Belgija
Tel. +32 2 546 9476
E. paštas eescinfo@eesc.europa.eu

EESRK info leidžiamas devynis kartus per metus Komiteto plenarini? sesij? metu. ? EESRK info leidžiamas 23 kalbomis.
EESRK info n?ra oficiali EESRK veiklos ataskaita. Tokio pob?džio dokumentai skelbiami Europos S?jungos oficialiajame leidinyje arba kituose Komiteto leidiniuose.
Atgaminti leidžiama, jei daroma nuoroda ? šaltin? – EESRK info – ir kopija nusiun?iama redaktoriui.

08/2023